

ملت عشق: تحلیلی عرفانی بر اساس دیدگاه الیاده

الهام محمدی آچاجلوئی^۱

چکیده

این پژوهش بررسی‌ای است میان‌رشته‌ای و عرفانی از ملت عشق ایف شافاک بر اساس دیدگاه مذهبی میرچا الیاده به‌عنوان یک دین‌شناس، دربارهٔ زندگی مقدس به‌عنوان یک تجلی الهی. با در نظر گرفتن پیشینهٔ پژوهش که بیشتر زمینهٔ شرقی صوفیانهٔ اثر را به‌عنوان ویژگی چیرهٔ عرفانی بررسی کرده است، تحلیل کنونی سازگاری دیدگاه الهی جهان‌گرایانهٔ الیاده را با دیدگاه اسلامی مولانا، به شیوه‌ای که در داستان از زاویهٔ تغییر مولانا به دست شمس تبریزی نشان داده شده است، مورد توجه قرار می‌دهد. این همراه است با تمرکز بر روی نمود جنبه‌های فرهنگی غربی در داستان که در مطالعات پیشین دیده نمی‌شود و مورد توجه قرار دادن بازتاب گفتمان شرق‌شناسی در داستان که در بعضی از تحلیل‌ها مورد انتقاد قرار گرفته است. پژوهش حاضر به این نتیجه می‌رسد که دیدگاه متصوفانهٔ تصویرشده در داستان، به‌شکل معناداری به دیدگاه اسلامی اصیل مولانا نزدیک است و بین دیدگاه اسلامی مولانا که تحت تأثیر ابن عربی است و دیدگاه الهی مسیحی الیاده که در تحلیل رمان بازتاب یافته است، سازگاری معنوی وجود دارد. این بدین معناست که بازتاب دگرگونی عرفانی شخصیت‌ها در رمان، تأثیرپذیرفته از اصول اسلامی است و نه صرفاً بازتابی از گفتمان شرق‌شناسی.

واژه‌های کلیدی: ایف شافاک، مولانا، تجلی الهی، تصوف، شرق‌شناسی

۱. استادیار ادبیات انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

em.mohammadi@znu.ac.ir